

УДК 342.4(477)

Антон Миколайович Черніков,

курсант 1 курсу факультету № 2 ХНУВС

Науковий керівник: канд. юрид. наук Мураховська Т. Є.

ВЕРХОВЕНСТВО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ПРИНЦИП ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Стаття 8 Конституції України говорить, що одним із принципів формування правової держави є принцип верховенства права, який діє на території нашої держави. Принцип верховенства права є базовим принципом правової держави, визначає цінності та ідеали подальшого суспільного розвитку. Верховенство Конституції, як одна з умов втілення принципу верховенства права, є важливим принципом для побудови правової держави, зміцнення державності та вдосконалення нормотворчості в нашій країні.

На даному етапі розвитку громадянського суспільства, демократичної, правової держави, дослідження принципів верховенства права та верховенства конституції є провідними темами наукових пошуків. Хоча, слід зазначити, що ці принципи та їх дослідження беруть свої витoki ще з давнини.

В юридичний обіг категорію «верховенство права» уперше запровадив у ХІХ столітті англійський правознавець А. Дайсі. Проте, своїми витокami правова доктрина верховенства права походить ще з античних часів, а в її створенні й закріпленні значне місце посідають політико-правові доробки таких мислителів, як Т. Гоббс, Г. Гроцій, І. Кант, Дж. Локк, Ш. Л. Монтеск'є, Б. Спіноза та ін. Доктрина «верховенства права» передбачала необхідність підпорядкування «позитивного» (встановленого чи санкціонованого державою) права «непозитивному», тобто встановленому Богом, а пізніше – народом (природні права людини, потреби людського ества, вимоги розуму, мораль тощо). На практиці ж дія принципу «верховенства права» означає, що держава та її інститути повинні визнати пріоритет прав людини й підпорядкувати останнім свою діяльність.

Останнім часом реалізація саме принципу верховенства конституції є однією з сучасних проблем юриспруденції. Цей принцип відображає загальне надбання людства – ідеали свободи, демократії, прав людини і поступово реалізує їх шляхом регламентації усіх суспільних відносин у контексті найвищої справедливості.

Всі люди в суспільстві – громадяни і негромадяни – повинні бути впевнені, що вони матимуть доступ до суспільної справедливості, якщо вважають, що їм було заподіяно шкоду. Підозрювані у злочинах повинні вірити, що працює система законів, яка забезпечує прозоре і справедливе поводження з ними. Підприємці повинні знати, що якщо їх контракти не виконуються, є реальна можливість відшкодування.

Як відомо, верховенство закону передбачає визнання ключової ролі закону у правовій системі держави, в діяльності всіх суб'єктів права, насамперед

органів державної влади й органів місцевого самоврядування, їх службових і посадових осіб. Тобто зміст принципу верховенства закону означає його вищу юридичну силу щодо всіх інших нормативно-правових актів та інших джерел права (правових звичаїв, правових договорів, правових прецедентів тощо), а також важливість для системи нормотворчої та правозастосовної діяльності.

З огляду на те, що закони, як акти позитивного права, мають свою юридичну ієрархію, принцип верховенства закону з утвердженням конституціоналізму наприкінці XVIII – початку XIX століття трансформувався в принцип верховенства конституції як основного закону для національної правової системи більшості держав.

Тож на даний момент принцип верховенства конституції потрібно розглядати як визнання її норм у системі законодавства та найвищої юридичної сили безпосередньо самої Конституції України.

З вищесказаного можна дійти висновку, що конституція держави займає особливе місце в правовій системі держави. Вона є основним законом для суспільства та держави і має верховенство на всій території країни, визнається народом та регулює основоположні відносини в суспільстві: закріплює основи конституційного ладу, права та свободи людини, відносини особи, влади і права.

Одержано 21.04.2017

УДК 342.1:316.7

Віталій Олегович Найда,

курсант 1 курсу факультету № 1 ХНУВС

Науковий керівник: ст. викладач кафедри Безуса Ю. О.

ТОТАЛІТАРНА ДЕРЖАВА ТА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА: ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОВІДНОСИН

Протягом майже всього XX ст. національна культура зазнавала найвідчутніших втрат і деформацій внаслідок панування тоталітарних режимів. Тоталітаризм, особливо в першій половині XX століття, був притаманний не лише окремим країнам і культурам – він став складовою людської психології та свідомості. Сьогодні тоталітарний політичний режим притаманний такій державі, як КНДР, а окремі його аспекти знаходять своє втілення у сучасній Російській Федерації (частковий авторитаризм, самоізоляція, існування цензури тощо). Саме в цьому і полягає актуальність даної теми.

Важливою є проблема сутності тоталітаризму. Тоталітарною є така політична система, в якій існує жорсткий контроль влади над усіма сферами життєдіяльності суспільства, а також над кожною особистістю; панує одна ідеологія і політична партія. Національна культура – це сукупність матеріальних і духовних цінностей нації; її джерелом є діяльність людини, заснована на самовираженні, накопиченні навичок і пов'язана з етномовними особливостями.